Szim Salom Hírlevél

A Szim Salom Progresszív Zsidó Közösség havonta megjelenő kiadványa

2008 február / 5768 svát-ádár

Ajánlja személyi jövedelemadója akár 2x1%-át a Szim Salomnak!

Idén is várjuk mindazok támogatását, akik fontosnak tartják egy korszerű, nyitott, befogadó és megújulásra képes zsidó hitközség létét, amilyen a miénk.

A Szim Salom Progresszív Zsidó Hitközség technikai száma:

1373

A Szim Salom Egyesület adószáma:

18041174-1-41

Újra Szim Salom tábor Szarvason!

Hagyományainkhoz híven idén is megrendezzük a Szim Salom közösségi tábort Szarvason,

május 9-12 között.

Minden generációnak biztosítunk programot!

Forum Judeorum

Nem hagyományos párbeszéd a hagyományról

címmel új sorozat indul a Bálint Házban Fritz Zsuzsa, Balázs Gábor, Darvas István és Kelemen Katalin szervezésében. A kerekasztal-beszélgetések során megtudhatjuk, hogyan értelmez sok különböző, mégis hasonló zsidó izgalmas és fontos témákat.

Az első beszélgetés címe:

A Teremtés igazi koronája – a Nő!

A meghívott beszélgetőpartnerek: Batsheva Oberlander, Bognár Adrien, Kelemen Katalin rabbi, Peresztegi Ágnes, Schőner Júlia

Moderál: Darvas István rabbi

Időpontja: február 13. szerda, 18h

PROGRAMVÁLTOZÁS

A hírlevél januári számában február 9-re beharangozott Gergely Ágnes estet későbbi időpontban tartjuk!

Szim Salom Hírlevél
A Szim Salom Progresszív Zsidó Közösség
havonta megjelenő kiadványa

Szerkesztőség:

Szerkesztő: **Budai Miklós**
06 20 531 7702, hirlevel@szimsalom.hu

Szakmai konzulens: **Kelemen Katalin**
06 1 326 5113, rabbi@szimsalom.hu

Honlap: **Radvánszki Gábor**
rgabor@sim-shalom.org

Írásokat elektronikus formában a szerkesztő email-címén, kéziratban a Szim Salom levelezési címén, vagy az irodán keresztül fogadunk és várunk.

Következő lapzárta február 15-én!

Szim Salom
Progresszív Zsidó Hitközség
Szim Salom
Egyesület

Rabbi: **Kelemen Katalin**
06 1 326 5113, rabbi@szimsalom.hu

Tiszteletbeli elnökök: **Jeffery Rose, Ernest Bello**

Elnök: **Gárdos Bernadett**
elnok@szimsalom.hu

Vezetőség: **Budai Miklós, László Klári, Rákosi Éva, Radvánszki Gábor**

Gazdasági vezető: **Jesse Weil**
weil@sim-shalom.org

Ügyvezető: **Szabados Judit**

Levelezési cím: 1125 Bp., György A. u. 19/A
Tel./Fax/Üzenet: 06 1 201 7648
E-mail: info@szimsalom.hu
Web: www.szimsalom.hu, www.sim-shalom.org

Egyesületi adószám: 18041174-1-41
Egyesületi HUF számla: 10900011-00000013-16190001
Egyesületi USD számla: 10900011-00000013-16190018

Hitközségi technikai szám: 1373
Hitközségi HUF számla: 10918001-00000020-28290005
Hitközségi USD számla: 10918001-00000020-28290012

Titkárság, irodai órák:
Irodavezető: **Szabados Judit**
hétfő, csütörtök: 9.30-14.00
kedd: 9.30-15.00
szerda: 15.30-19.00
péntek: 9.30-13.30

Szimcház (Ifjúsági) Csoport
Vezető: **Radvánszki Péter**
E-mail: szimchaz@szimsalom.hu
Web: szimchaz.fw.hu

Oneg Sábát koordinátor: **Villányi Márta**
Telefon: 06 30 351 7640

Programajánló

Ámos Imre élete és művészete

A február 22-i Oneg Sábáton **Fenyő Ágnes**, a Múlt és jövő szerkesztőségének vezetője tart előadást Ámos Imréről.

Ámos Imre (1907-1945) műegyetemi tanulmányok után 1929-ben került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Rudnay Gyula tanítványa volt. 1931-ben állított ki először a Szinyei Társaság Tavaszi Szalonjában, itt 1933-ban dicsérő elismerést, 1934-ben Álmodó asszonyok c. képével első díjat nyert. Sokoldalú tehetség volt: zenélt, verseket írt. A harmincas évek elején nevét (Ungár) az első kisprófétát idézve Ámosra változtatta; identitástudata képeinek is egyik legfőbb ihletője volt. A szintén festő Anna Margittal 1935-ben kötött házasságot; kapcsolatuk emlékét versek, festmények sokasága őrzi. 1935-ben közös kiállításuk volt az Ernst Múzeumban. 1937 nyarán járt először feleségével – Vajda Lajos hívására – Szentendrén, s a városba rendszeresen visszatértek festeni. 1937 végén együtt Párizsba utaztak, megismerték Picasso művészetét, s meghívást kaptak Chagall műtermébe, ahol bemutatták munkáikat. A második világháború előszele és a zsidótörvények nyomán kialakult fenyegetettség profetikus víziókban jelent meg képein, rajzain. 1940-től 1944-ig kisebb megszakításokkal munkaszolgálatos volt Délvidéken, majd a keleti harctéren: megrázó látomásokban számolt be tragikus élményeiről. 1944 nyarán Németországba hurcolták, s feltehetően egy szászországi táborban pusztult el. Emlékét Szentendrén a róla és feleségéről elnevezett emlékház őrzi.

Megosztó válság

Március 21-i Oneg Sábátunkon közösségünk tagja, **Dénes Iván Zoltán** eszmetörténész, tanszékvezető egyetemi tanár lesz a vendégünk.

A 2006. őszi válság különböző elbeszéléseiről, az azok mögött meghúzódó eltérő közbeszédekről és politikai hisztériákról fogunk beszélgetni vele a közelmúltban megjelent,általa kezdeményezett, szerkesztett, debreceni tanítványaival közösen írt A megosztó válság: 2006 ősz című (Gondolat, Budapest, 2007) könyv kapcsán. Az érdeklődőknek javasoljuk, hogy olvassák el a könyvet, amelyet a legegyszerűbben a Gondolat Tékában tudnak megvenni (a Petőfi Irodalmi Múzeum épületében, a Károlyi palotában, méghozzá kedvezményesen), de interneten is meg lehet rendelni. Az elszántabbaknak érdemes tanulmányozniuk Bibó István Az európai egyensúlyról és békéről című – 1943/44-ben írt – nagy tanulmányának politikai hisztéria-elemzéseit (Bibó István: Válogatott tanulmányok. Magvető, Budapest, 1986-1990, I-IV. I. 305-635), Kis János: Az összetorlódott idő című tanulmányát, amelyet az Élet és Irodalom, 2007. december 21. számában, az 5,12-13. lapon lehet elolvasni, vagy a www.es.hu honlapon, Majtényi László "... mindig az emberek szabadságát ...". Sólyom és kritikusai. című cikkét (Élet és Irodalom, 2008 január 18. 3-4. www.es.hu/majtenyi) és átböngészni az immár 12 éve működő Bibó István Szellemi Műhely honlapját: www.bibomuhely.hu, amelynek Iván alapítója és elnöke.

Meditációk az imáról – II. rész

Az ima természete

Az ember úgy imádkozik a lelke kedvéért, amint ételt vesz magához a teste kedvéért.

Judah ha-Lévi

Ahogy a láng fölöltözteti a fekete, kormos rögöt tűzruhába, és felszabadítja a benne rejlő hőt, úgy az ima felöltözteti az embert a szentség ruhájába, megidézi a Teremtője által beléültetett fényt és a tüzet, átvilágítja a teljes lényét, és egyesíti az Alsóbb és a Felsőbb világokkal.

Zóhár

Mi az áhítat? Az embernek meg kell szabadítania a szívét minden más gondolattól és úgy kell magára tekintenie, mint aki az Isten jelenlétében áll. Tehát mielőtt az ember imádkozásba mélyedne, félre kell fordulnia egy kicsit, hogy áhítatos hangulatba hozza magát, és azután csendesen és érzés nélkül kell imádkoznia – nem úgy, mint aki súlyos terhet hordoz. Ima után az imádkozónak csendben kell ülnie egy kicsit, majd távoznia.

Maimonidész

Az ima egy érces aktus. Mert lehetetlen másként, mint ércesen állni A Szent, Áldott Legyen Ő, előtt. Minden ember elképzeli – így vagy úgy – a Teremtő nagyságát. Hogyan is állhat bárki imában Őelőtte? Mert az ima egy csoda, amely támadja és kirabolja a mennyei rendet… Az ember el akarja rabolni a rendet és csodákat tenni. Tehát az embernek szégyen nélkülinek kell lennie az imában.

Bráclávi Náchmán

Nem minden könny jut el a Király elé. Mogorva könnyek és olyan könnyek, amelyek a bosszúért való esedezést kísérik, nem jutnak magasra. De a könyörgés és a megbánás könnyei, s az enyhülésért való esdeklés könnyei felhasítják magát a mennyeket, megnyitják a kapukat és felemelkednek a Királyok Királyához.

Zóhár

Az ima az alázatos válaszunk a létezés felfoghatatlan meglepetésére.

Abraham Joshua Heschel

Figyelembe kell vennünk, hogy minden vallásos aktus, akár a tóra-olvasás, akár az imádkozás, vagy más szabályok betartása kizárólag eszközként szolgálnak arra, hogy elfoglaljuk magunkat és betöltsük elménket Isten tanaival, és megszabadítsuk azt világi ügyektől; mert eképpen vagyunk érintkezésben Istennel, anélkül, hogy valami megzavarna minket ebben. Ha azonban az ajkunk mozgatásával, a fal felé fordulva imádkozunk, de ugyanakkor saját dolgainkra gondolunk; ha szájunkkal olvasunk, míg az elménk a házunk építésével van elfoglalva; ha a parancsolatokat csak tagjainkkal hajtjuk végre, akkor olyanok vagyunk, mint azok, akik a föld ásásával, vagy az erdei fa kidöntésével vannak elfoglalva anélkül, hogy tükröznék ezen cselekedetek természetét, tárgyát, s hogy ki az, aki megparancsolta nekik ezt a tevékenységet. Nem szabad azt képzelnünk, hogy így elérhetjük a legmagasabb tökélyt; éppen ellenkezőleg: olyanok vagyunk, mint akikről az Írás azt mondja: „Közel vagy az ő szájukhoz, de távol vagy az ő szívüktől." (Jeremiás 12:2)

Maimonidész

„Szolgálni az Örökkévalót, a te Istenedet teljes szíveddel" (D'várim V.Mózes 11:13) Mi a szívvel való szolgálat? Az ima.

Szifré

Még azt sem tudjuk, hogy hogyan kellene imádkoznunk. Amit teszünk, az az adott pillanatban megszületŐ segélyhívás. De amit a lélek akar, az szellemi szükséglet, csak mi nem vagyunk képesek kifejezni a lélek vágyát. Ez az, amiért nem csupán azt kérjük Istentől, hogy hallja meg szavakba öntött segélyhívásunkat, de azért is könyörgünk Neki, a minden rejtett dolgok tudójának, hogy hallja meg a lélek csendes kiáltását.

Haszid mondás

Karcsai Dávid bár micvá dróséja

Elhangzott a Szim Salom közösség sábát sáchárit istentiszteletén
5768. svát 12-én / 2008. január 19-én

Szeretettel üdvözlök mindenkit a bármicvámon. Jól esik, hogy ennyien eljöttetek. Nagy nap számomra ez a mai.

A szakasz, amit olvasni fogok a Tórából, a zsidók Vörös-tengeren való CSODÁLATOS átkeléséről szól.

Nemrég láttam egy filmet, ami arról szólt, hogy mi is történt-történhetett valójában. Csodálatos megmenekülés, vagy azok az események, amiket csodáknak hiszünk csak természeti jelenségek csupán? Régi egyiptomi írásokból kiderül, hogy éltek zsidók Egyiptomban, de arról nincs feljegyzés, hogy kivándoroltak volna Egyiptomból, csak annyi, hogy már Kánaán földjén élnek. De mi történt közben? A film a tíz csapás, és a vörös-tengeri átkelés csodáira kereste a választ. A tíz csapásra azt találta ki, hogy természeti összefüggések játszódtak le. Például a jégesőt kihasználva a sáskák, rávetették magukat a gabonára, és emiatt éhínség lett. A sötétség meg azért volt, mert a sáskák olyan sokan voltak, hogy elborították az eget.

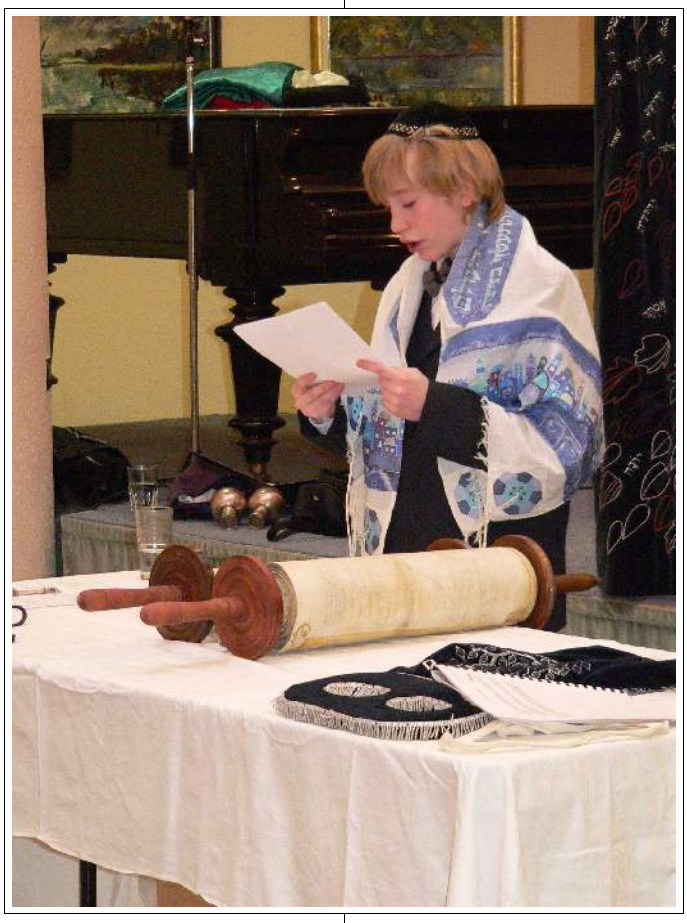

De térjünk rá a lényegre! Végül is nem a tíz csapásról kellene beszélnem. A tenger szétválását a film egy olyan erős széllökéssel magyarázza, ami cunamit idéz elő, miközben Izrael fiai átkelnek a tengeren. „És bementek Izrael fiai a tenger közepébe száraz lábbal, és állt oltalmul falként a víz jobbjukon, és baljukon."

Szerintem valahogy hihetőbb, hogy egy cunami jött létre, mivel nem nagyon hiszek a csodákban. Viszont érdekes, hogy a Tórában is a szélé a főszerep, de azt az Örökkévaló hozta létre.

Azért választottam ezt a részt a hetiszakaszból mert érdekesebb, mint a többi. Érdekes, mert érdekesen van megfogalmazva a cselekmény időrendje. Például, már bent vannak Izrael fiai a tengerben, és már követik őket az egyiptomiak, de az Örökkévaló reggeli őrségváltáskor zavarja össze a táborukat. Kérdem én: a reggeli őrségváltás a tengerben történt, vagy a parton? Mert ha a parton, akkor, ennek a két eseménynek fordítva kellene leírva lennie szerintem. Vagy például Mózes kinyújtja kezét, és reggelre visszatérnek a vizek a rendes helyükre. Most akkor Mózes mikor tette ezt? Mikor az izraeliták kiértek a partra, vagy mikor még a vízben voltak?

És még sok ilyen eset. Sok vita kapcsolódik ehhez a szövegrészhez. A legvitatottabb kérdés, amit én is azonnal feltettem magamnak amint elolvastam az, hogy ha az Örökkévaló megparancsolta, hogy ne ölj, akkor ezt ő maga miért teheti meg? Egyesek erre azt válaszolnák, hogy akkor még nem voltak parancsolatok. Erre én azt felelném, hogy attól, hogy nem voltak a kőtáblába vésve, még létezhettek a parancsolatok. Bizonyíték erre az a hét parancsolat, amely a Vízözön után jött létre. Szerintem a kőtábla csak arra volt jó, hogy írásban is le legyenek jegyezve.

Most nézzünk meg néhány meseszerű rabbinikus magyarázatot, ún. midrást, amely ehhez a kérdéshez kapcsolódik. Egy midrás azt mondja, hogy a vörös-tengeri csoda láttán az angyalok megünnepelték, és hálaimákat zengtek az Örökkévalónak, ő azonban rájuk szólt, hogy ti ünnepelnétek, mikor az én teremtményeim pusztulnak? Ez a történet egy saját midrás kitalálására ösztönzött. Eszerint az Örökkévaló megbánta tettét, de mivel féltette a népét, ez okból nem tudott más megoldást választani. Lehetséges, hogy arra gondolt, hogy ha csak egy áthatolhatatlanul vastag vízfalat állít

az egyiptomiak útjába, akkor azok visszatérésük után hajóra szállnának és folytatnák az izraeliták üldözését. Amúgy az első midrás ad magyarázatot arra, hogy Pészách széder estjén miért cseppentünk ki a teljes örömünket jelző teli pohár borból egy-egy cseppet, a tíz csapás felsorolásakor.

Szól két midrás a fáraó sorsáról is. Az egyik szerint a fáraó nem hal meg, hanem a pokol kapujában kell állnia az idők végezetéig. Véleményem szerint az Örökkévaló így bünteti meg a fáraót (aki az egyiptomi vallás szerint istennek számít), hogy megértse, csak egy isten létezik, és így jár, aki istenként imádatja magát.

Egy másik midrás szerint, a fáraó meghal, de előbb végig kell néznie seregének pusztulását. Szerintem ez arra volt jó,

hogy a fáraó még nagyobb büntetésnek érezze seregének pusztulását és tudatosuljon benne, hogy erről ő tehet.

E midrásokban a büntetésen van a hangsúly. A büntetésről nekem a bűn jut eszembe, és evvel kapcsolatban egy történet is. Nekem van egy osztálytársam, aki nem szereti a zsidókat. Megkérdeztem tőle, hogy miért gyűlöli a zsidókat. Azt a választ kaptam, hogy mert ők, tudni illik a zsidók jobban gyűlölnek minket. Sajnos azt kell mondanom, hogy ebben van némi igazság. Gyűlöljük őket előítéletből, ami körübelűl ugyan olyan, mint ahogy ezt ők velünk teszik. Előítéletünk van, mert félünk tőlük a régen történtek miatt. Viszont attól még nem kell a régen történtek miatt ítélnünk meg őket. Nekem az az elvem, hogy ne a múlt alapján ítéljük meg az embereket. Minden embert az ő saját tettei alapján ítéljünk meg, és ne pedig azok alapján, amit az őseik tettek. Én azért szeretek zsidónak lenni, mert nem tudok ilyen alapon előítéletes lenni.

De nem csak ezért szeretek zsidónak lenni! A zsidóságban az is jó, hogy van sok kellemes istentisztelet, énekekkel, közös piknik vacsorával. Van sok vidám ünnep: Szukkot, Szimchát Tóra, Pészách, Tu biSvát; meg pár komolyabb ünnep. És még sok minden más: kedves történetek, szép szokások, amiknek pár részét sajnos a világ fejlődése miatt már nehéz megtartani. Nagy élmény számomra az is, hogy van egy amerikai levelező partnerem, aki szintén a bármicvájára készül, és akivel megoszthatom az élményeimet.

Sokat jelent számomra, hogy zsidó vagyok. Szinte büszke vagyok rá! Már csak a nevem miatt is. Kellemesen tölt el a tudat, hogy egy régi zsidó királyt is így hívtak, aki már fiatal korában legyőzte a nagy és erős Góliátot. Nekem is van egy

Góliátom, akit épp most győzök le, éppen ennek a szövegnek az írása közben, és adom meg neki a kegyelemdöfést, miközben előttetek állva elmondom azt. Egyenesen megkönnyebbülés túl lenni rajta, mert még sohasem esett meg velem, hogy egy beszédet kelljen megírnom és elmondanom ilyen sok ember előtt.

Most pedig szeretnék köszönetet mondani: *Anyámnak*, aki végig támogatott utamon; *Dominus Annának,* aki fontossá tette számomra a zsidóságot; *Fehér Andrásnak,* akinek ösztönzésére elkezdtem zsidó közösségbe járni; rabbimnak, *Kelemen Katának,* aki felajánlotta a tizenharmadik születésnapomon, hogy felkészít erre az eseményre, és aki nélkül silányabb lenne a drósém; *Fritz Zsuzsának,* akit első találkozásunk óta kedvelek; *Rév Katának,* aki megtanított héberül; *Hunyadi Zsombornak,* aki bevezetett a héber nyelvtanba, és gyakorolta velem a szöveget; *a Szim Salom közösségnek,* hogy ennyire fontos vagyok nekik; és végül, de nem utolsó sorban, mindenkinek, hogy eljött.

Karcsai Dávid

Szerzők kerestetnek!

A Szim Salom Hírlevél tartalmi gazdagításához várom vállakozó kedvű és jótollú szerzőtársak jelentkezését, akik alkalmilag vagy rendszeresen vállalnák az alábbi tevékenységek valamelyikét:

- tudósítás programjainkról, ünnepeinkről;
- nemzetközi lapszemle (a reformzsidósággal kapcsolatos angol vagy német nyelvű sajtóanyagok, hírek, cikkek, fordítása vagy kivonatolása);
- zsidó vallással, hagyománnyal, kultúrával, művészettel, irodalommal kapcsolatos, a reformzsidóság szellemiségével összeegyeztethető szemléletű cikkek fordítása;
- személyes zsidóság-élménnyel kapcsolatos cikkek írása.

A 06 20 531 7702 telefonszámon és a hirlevel@szimsalom.hu email-címen állok az érdeklődők rendelkezésére.

Budai Miklós

Hírlevelünk a MAZSÖK és a MAZSIHISZ támogatásával készül.

SZIM SALOM PROGRAMNAPTÁR

2008 február / 5768 svát-ádár

Rendezvényeinket a BÁLINT HÁZBAN (VI. ker., Révay u. 16) tartjuk.
Ha egy rendezvény nem ott lesz, az adott program mellett feltüntetjük.
Tel.: 06 1 201 7648 Email: info@szimsalom.hu

2008.02.01.	péntek	18.00 - 21.00	Kábálát Sábát istentisztelet piknik vacsorával
2008.02.02.	szombat	10.00 - 10.50	A zsidó imakönyv – liturgia haladóknak
		11.00 - 12.30	Tóra-kör
2008.02.08.	péntek	18.00 - 21.00	Oneg Sábát est piknik vacsorával
			Bármicvá képekben
2008.02.09.	szombat	10.00 - 10.50	A zsidó imakönyv – liturgia haladóknak
		11.00 - 12.30	Sáhárit istentisztelet kidussal
2008.02.14.	csütörtök	18.30	Identitás-csoport
2008.02.15.	péntek	18.00 - 21.00	Kábálát Sábát istentisztelet piknik vacsorával
2008.02.16.	szombat	10.00 - 10.50	A zsidó imakönyv - liturgia haladóknak
		11.00 - 12.30	Tóra-kör
2008.02.22.	péntek	18.00 - 21.00	Oneg Sábát est piknik vacsorával
			Ámos Imre élete és művei – a festőről Fenyő Ágnes, a Múlt és Jövő szerkesztőségének vezetője tart képekkel illusztrált előadást
2008.02.23.	szombat	10.30	Sáhárit istentisztelet kidussal és siúr a Temple De Hirsch Sinai Seattle zsinagóga ifjúsági csoportjával közösen
2008.02.29.	péntek	18.00 - 21.00	Kábálát Sábát istentisztelet piknik vacsorával

Hetiszakaszok

Február 2.	Ádár hó megáldása Mispátim S'mot, II. Mózes 21:24
Február 9.	Teruma S'mot, II. Mózes 25-27:19
Február 16.	Tecave S'mot, II. Mózes 27:20-30:10
Február 23.	Ki tiszá S'mot, II. Mózes 30:11-34
Március 1.	Ádár II. hó megáldása Vájákhél S'mot, II. Mózes 35-38:20